

Statens haverikommission
Swedish Accident Investigation Board

Dnr A-137/07

Årsrapport

Genomförda spårtrafikutredningar 2006

SHK undersöker olyckor och tillbud från säkerhetssynpunkt. Syftet med undersökningarna är att liknande händelser skall undvikas i framtiden. SHK:s undersökningar syftar däremot inte till att fördela skuld eller ansvar.

Statens haverikommission (SHK) Swedish Accident Investigation Board

Postadress
P.O. Box 12538
102 29 Stockholm

Besöksadress
Teknologgatan 8 C
Stockholm

Telefon
08-555 017 70

Fax
08-555 017 90

E-post
info@havkom.se

Internet
www.havkom.se

Innehållsförteckning

Inledning	3
Genomförda undersökningar	4
RJ 2006:01	4
Rekommendation RJ 2006:01 R1	4
Rekommendation RJ 2006:01 R2	4
Rekommendation RJ 2006:01 R3	5
Rekommendation RJ 2006:01 R4	5
Rekommendation RJ 2006:01 R5	6
Genomförda åtgärder	6

Inledning

Enligt Förordningen (1990:717) om undersökning av olyckor ska Statens haverikommission årligen, senast den 30 september, offentliggöra en årsrapport från föregående kalenderår om olyckor och tillbud som berör spårtrafiken.

Rapporten ska innehålla uppgifter om genomförda undersökningar, utfärdade säkerhetsrekommendationer och åtgärder som vidtagits med anledning av tidigare utfärdade rekommendationer.

Genomförda undersökningar

RJ 2006:01

Under året färdigställdes en rapport, Kollision mellan lastbil och tåg med påföljande tågurspårning i Nosaby, M län, den 10 september 2004.

Kollisionen orsakades av att lastbilen inte stannades före plankorsningen trots att vägskyddsanläggningen aktiverades vid rätt tidpunkt och fungerade. Lastbilsförarens agerande samt avsaknaden av hinderfrihetsdetektering bidrog till att kollisionen inte förhindrades.

Som ett resultat av undersökningen utfärdades fem rekommendationer som riktade sig till Järnvägsstyrelsen, Vägtrafikinspektionen, Vägverket och Banverket.

Rekommendation RJ 2006:01 R1

Järnvägsstyrelsen och Vägtrafikinspektionen rekommenderas att tillsammans verka för att gemensamma normer och arbetssätt utvecklas hos infrastrukturförvaltare och väghållare så att trafikmiljön vid plankorsningar utvärderas så väl löpande som vid förändringar.

Svar från Järnvägsstyrelsen

Järnvägsstyrelsen anser att rekommendationen R1 rör frågan om tillsynsmandat över plankorsningar. För närvarande pågår en översyn av Banverkets och Järnvägsstyrelsens respektive roller. I detta ingår bland annat mandatet att besluta om skyddsnivå i plankorsningar på olika järnvägsinfrastrukturanläggningar. Utöver detta så har Järnvägsstyrelsen sedan tidigare för avsikt att göra en översyn av problematiken bakom plankorsningsolyckor där frågan om tillsynsmandat kommer att behandlas.

Svar från Vägtrafikinspektionen

Vägtrafikinspektionen avser att uppmana Vägverket att som i en del av sitt kvalitetssystem utarbeta tydliga rutinbeskrivningar om hur utvärdering av trafikmiljön vid plankorsningar ska kvalitetssäkras.

Rekommendation RJ 2006:01 R2

Järnvägsstyrelsen och Vägtrafikinspektionen rekommenderas att tillsammans verka för att ett tydligt tillsynsansvar utpekats beträffande plankorsningar ur ett helhetsperspektiv.

Svar från Järnvägsstyrelsen

Järnvägsstyrelsen anser att rekommendationen R2 rör frågan om tillsynsmandat över plankorsningar. För närvarande pågår en översyn av Banverkets och Järnvägsstyrelsens respektive roller. I detta ingår bland annat mandatet att besluta om skyddsnivå i plankorsningar på olika järnvägsinfrastrukturanläggningar. Utöver detta så har Järnvägsstyrelsen sedan tidigare för avsikt att göra en översyn av problematiken bakom plankorsningsolyckor där frågan om tillsynsmandat kommer att behandlas.

Svar från Vägtrafikinspektionen

Vägtrafikinspektionen har f.n. inte något formellt mandat att utöva tillsyn över hur väghållarna hanterar säkerheten i plankorsningar. Inspektionen har i flera sammanhang påtalat behovet av en trafikansvarslag som skulle ge inspektionen de mandat som erfordras för att kunna bedriva en formell tillsynsverksamhet.

Rekommendation RJ 2006:01 R3

Järnvägsstyrelsen rekommenderas att verka för en ökad användning av hinderdetekteringssystem i plankorsningar.

Svar från Järnvägsstyrelsen

Järnvägsstyrelsen anser att rekommendationen R3 rör frågan om tillsynsmandat över plankorsningar. För närvarande pågår en översyn av Banverkets och Järnvägsstyrelsens respektive roller. I detta ingår bland annat mandatet att besluta om skyddsnivå i plankorsningar på olika järnvägsinfrastrukturanläggningar. Utöver detta så har Järnvägsstyrelsen sedan tidigare för avsikt att göra en översyn av problematiken bakom plankorsningsolyckor där frågan om tillsynsmandat kommer att behandlas.

Svar även från Banverket

Banverkets typgodkända system för hinderdetektorer har slutat tillverkats och kan inte köpas. För att ersätta systemet har Banverket planerat att genomföra en förstudie av hinderdetektorer under 2007. Förstudien kommer att undersöka hur stort Banverkets behov är, vilka krav Banverket ska ställa på en hinderdetektor och vad som finns tillgängligt på marknaden. Denna förstudie skall göra det möjligt att planera för en upphandling av ett nytt system för hinderdetektorer i VP 2008.

Rekommendation RJ 2006:01 R4

Järnvägsstyrelsen rekommenderas att verka för att normer införs för hur tillförlitlig nödöppning och lämpliga utrymningsvägar ska vara utformade i järnvägsfordon för resande.

Svar från Järnvägsstyrelsen

Normer för nödöppning och utrymningsvägar i järnvägsfordon finns i de tekniska specifikationer för driftskompatibilitet (TSD) som rör fordon. Dessa normer är gemensamma och tillämpas på de fordon som tillverkas för användning inom EU. Järnvägsstyrelsen kommer att bevaka rekommendationen i sitt fortsatta deltagande med att utveckla TSD för delsystemet *Rullande materiel* inom EU.

Rekommendation RJ 2006:01 R5

Vägverket och Banverket rekommenderas att fortsatt verka för att öka och vidmakthålla trafikanters medvetenhet om risker vid plankorsningar och hur man handlar i händelse av att man blir instängd mellan bommarna.

Svar från Vägverket

Vägverket och Banverket har tillsammans genomfört ett arbete med en s.k. "Plankorsnings-OLA" med Bombardier Transportation, Branschföreningen Tågoperatörerna, Riksförbundet enskilda vägar, Storstockholms lokaltrafik, Sveriges kommuner och Landsting och Sveriges åkeriföretag. Vägverkets avsikter i samband med "Plankorsnings-OLA" innehåller åtgärder inom områdena "Förbättrad utformning av plankorsningar", Information och Fakta" samt "Erfarenhetsutbyte kring olycksutredning".

Det har i *Plankorsningsdelegationen* förts diskussioner på initiativ av Banverket att sätta upp en skylt på insidan av bommarna. Vägverket är positivt till detta och har bidragit genom att ta fram en skylt.

En informationsvideo, Det händer aldrig mig, har tagits fram av Banverket med stöd av Vägverket.

Vägverket avser att på nästa konferens "European Level Crossing Research Forum" anmäla en punkt på agendan med syftet att diskutera erfarenheter av arbetet med att förhindra att någon blir instängd mellan bommarna.

Svar från Banverket

Vägverket och Banverket har tillsammans genomfört ett "OLA-projekt" kring plankorsningar där respektive organisation har lämnat avsikter kring åtgärder som man avser att genomföra.

I plankorsningsdelegationen har diskussioner förts, på initiativ av Banverket, huruvida det skulle vara möjligt att sätta upp en skylt på insidan av bommarna. Vägverket är positivt till detta och har bidragit genom att ta fram en skylt. Banverket avser att påbörja införandet av en text ("kör igenom") på bommens baksida vid helbommar.

Banverket har producerat filmen "Det händer aldrig mig" i samverkan med Vägverket, Green Cargo, NTF, SNOFED och STR. Den handlar om risker i samband med passering av plankorsningar och har distribuerats till samtliga bilskolor.

Banverkets regioner har anordnat olika former av aktiviteter för att öka medvetenheten vid plankorsningar t.ex. information vid köpcentrum, affischering, TV-reklam, information på mjölkpaket m.m.

Genomförda åtgärder

Samtliga rekommendationer har behandlats av de myndigheter som rekommendationerna har riktats till och åtgärder har genomförts eller kommer att genomföras.